

Indicatoren van sociale bescherming in België vergeleken met de Europese Unie.

Inleiding

In januari 2010 publiceerde de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid een interessante brochure over: "*Indicatoren van sociale bescherming in België*" Hierin worden een aantal gegevens over de Sociale Zekerheid van België vergeleken met die van de Europese Unie (EU15 tenzij anders vermeld). Eén van de hoofddoelstellingen is het bestaan van dergelijke indicatoren bij professionals en het grote publiek bekend te maken.¹

De indicatoren worden ingedeeld in resultaatindicatoren, middelenindicatoren en contextindicatoren. We richten ons vooral op de eerste twee;

Denkend vanuit de sociale zekerheid zou je verwachten dat de middelen bestaan uit de tientallen miljarden die er langs allerlei kanalen ingestopt worden en dat de resultaten bestaan uit allerlei uitkeringen, zoals de kinderbijslagen, de werkloosheid, de pensioenen, de ziekteverzekering, enz. gemeten in functie van de doelgroepen zowel in de hoogte als in de tijd. En dit vergeleken met dezelfde uitkeringen in de andere Europese landen. Mis. Wat we zo-even resultaten noemden zijn middelen.

Resultaten zijn de uitkomst van deze middelen. M.a.w. wat is het effect, de doeltreffendheid, van deze middelen in termen van sociale bescherming. Bijvoorbeeld: armoederisico, inkomensongelijkheid, werkzaamheidsgraad, werkloosheidsgraad, percentage personen met onvervulde behoefte medisch onderzoek, percentage kinderen in huishoudens zonder betaald werk, percentage huishoudens in overbevolkte woningen, en andere.

Een kritische beschouwing over de relativiteit van doel en middelen, bijvoorbeeld in een opeenvolging van middelen die leiden tot resultaten en waarbij ieder resultaat het middel is voor een volgend doel, laten we buiten beschouwing.

We laten wel opmerken dat meerdere resultaatindicatoren niet het resultaat zijn van de sociale zekerheid maar van de inzet van andere middelen zoals tewerkstelling en onderwijs. Of het resultaat zijn van het migrantenbeleid of van de bruto inkomens die afgesproken worden tussen werkgevers en werknemers of van het belastingstelsel.

De indicatoren worden verzameld rond een aantal onderwerpen die we in de komende Nieuwsbrieven zullen behandelen.

De gegevens steunen in hoofdzaak op de EU-SILC-enquête (in België bij 5.000 gezinnen). Het gaat altijd over de laatst gepubliceerde gegevens; meestal is dit 2007 voor de EU15: België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Denemarken, Ierland, UK, Griekenland, Portugal, Spanje, Finland, Oostenrijk, Zweden.

---

¹ U kunt deze brochure gratis krijgen via: secretariaat.bertels@minsoc.be

De arbeidsmarkt

a. Middelen:

- 1.** De uitgaven voor werkloosheid (3,3 % van het bbp) bedragen ruim het dubbele van de EU15. Het verschil nam de laatste jaren nog toe.
- 2.** Levenslang leren (6,8 % in de groep 25 – 64) jaar ligt 4,2 %-punten onder het EU15-cijfer. De afstand is sinds 2000 nog toegenomen.

b. Resultaten:

- 1.** Bij de mannen ligt de werkgelegenheidsgraad (68,6 %) 5,6 %-punten onder de EU15. Het verschil is sinds 2000 toegenomen.
- 2.** Bij de vrouwen ligt de werkgelegenheidsgraad (56,2 %), niettegenstaande een flinke stijging in de laatste jaren, 4,2 %-punten onder de EU15. Het verschil is sinds 2000 zelfs nog toegenomen.
- 3.** De werkgelegenheidsgraad stijgt met het opleidingsniveau. Voor de werkenden met niveau hoger onderwijs is er geen verschil met Europa (83,8 %). Voor de werkenden met hoger secundair onderwijs+ ligt de werkgelegenheidsgraad (65,6 %) 6,3 %-punten onder de EU15. Voor de werkenden met ten hoogste lager secundair onderwijs ligt de tewerkstellingsgraad (40,2 %) 10,8 %-punten onder de EU15.
- 4.** Bij de oudere werknemers (leeftijdsgroep 55 – 64 jaar) ligt de werkgelegenheid (34,5 %) 12,9 %-punten onder EU15.
- 5.** De gemiddelde uitstapleeftijd uit de arbeidsmarkt ligt voor de mannen iets onder en voor de vrouwen iets boven EU15. Voor de vrouwen is de uitstapleeftijd gestegen van 55,9 in 2001 naar 61,9 in 2007. Let wel: het gaat hier zowel om werkenden als niet-werkenden.
- 6.** De totale werkloosheidsgraad (7,5 % in 2007) lag in de periode 1998-2005 onder het EU25cijfer. Sinds 2006 erboven. De langdurige werkloosheidsgraad (3,3 %) ligt 0,7 %-punten hoger dan EU15.
- 7.** Het percentage huishoudens waar geen enkel volwassen gezinslid aan het werk is (12 %) is beduidend hoger dan het EU15 gemiddelde (9 %). Het behoort tot de hoogste in de EU15.
- 8.** Het armoederisico bij de werkende bevolking (3 %) behoort tot de laagste in de EU15 en is aanzienlijk lager dan het EU15 gemiddelde (7 %).

Gezondheid

a. Middelen

1. De uitgaven voor ziekte- en gezondheidszorg lagen in de periode 2000 – 2002 duidelijk onder EU15. Sedert 2003 liggen ze op het gemiddelde van EU15 (7 % van het bbp in 2006).
2. Volgens andere bronnen van o.a. de Wereldgezondheidsorganisatie, bevestigd door de OECD, lagen de totale kosten voor gezondheidszorg (de som van alle overheids- en alle privé-uitgaven) reeds in 2004 op 9,7 % van het bbp. Na Duitsland, Frankrijk en Oostenrijk is dit het hoogste percentage in EU27 (gemiddeld 8,7 %)
3. Volgens dezelfde bronnen is de rangschikking van de uitgaven per hoofd van de bevolking ongeveer dezelfde.

b. Resultaten

1. Het percentage personen dat in de enquête een langdurige ziekte of een langdurig gezondheidsprobleem opgeeft (25,3 %) ligt 6,1 % -punt lager dan EU25. Deze percentages zijn veel hoger (ongeveer 36 %) voor de 40 % laagste inkomens (en veel lager naarmate het inkomen stijgt). Het verschil van 6,1 % -punt tussen België en de EU ligt tussen bijna nul bij de 40 % laagste inkomens en ongeveer 8 % - punt bij de 60 % hoogste inkomens.
2. Het percentage personen dat in een huishouden woont waarvan één van de leden in het voorbije jaar een medisch onderzoek heeft moeten uitstellen wegens niet betaalbaar, wachtlijst of te veraf gelegen bedroeg in 2006 slechts 0,5 % tegenover 3,5 % in EU25. Ook hier dalen deze percentages naarmate de inkomens stijgen.
3. Wat ook als resultaat vermeld is zijn de eigen bijdragen in de ziektekosten: 6,227 miljard € Dit betekent dat in België 26,2 % van de totale ziektekosten door de patiënten betaald worden. Of afgerond 600 € per inwoner waar geen sociale bescherming voor bestaat. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat het voor een deel om luxe-uitgaven gaat (o.a. de supplementen in ziekenhuizen).
4. Het aantal personen dat heeft verklaard een zeer goede gezondheid te hebben (27,7 %) ligt 6,1 % -punt hoger dan het EU-gemiddelde. Vreemd dat dit niet als een resultaat maar als een contextindicator wordt gezien. Hetzelfde voor de levensverwachting bij de geboorte waar we dicht bij het EU15 gemiddelde liggen.
5. Nog vreemder is dat de gezonde levensverwachting bij de geboorte, en op latere leeftijd geen resultaatindicator is. Je zou toch denken dat dit het allerbelangrijkste resultaat is op het gebied van gezondheidszorg? (Er worden geen vergelijkende cijfers met de EU gegeven)

Huishoudens en het Gezin

- a. Middelen
1. De uitgaven voor gezinstoelagen (ongeveer 2 % van het bbp) zijn de laatste acht jaren stabiel gebleven en liggen lichtjes onder EU15.
- b. Resultaten
1. Uit de verhouding (3,9) van de totale inkomens van 20 % van de bevolking met de hoogste inkomens en de totale inkomens van 20 % met de laagste inkomens kan met redelijke waarschijnlijkheid aangenomen worden dat de ongelijkheid tussen de inkomens in België kleiner is dan in de EU15 (4,8).
  2. Het armoederisicocijfer na sociale transfers bedraagt 15 %. Dit is 2 % -punt lager dan EU15.
    - voor de werkenden bedraagt dit cijfer 4 %; voor de EU15 8 %
    - voor de niet werkenden 25 %; voor de EU15 24 %Het risico op armoede is ook sterk afhankelijk van het opleidingsniveau:
    - Hoger onderwijs 6 %
    - Hoger secundair en plus 12 %
    - Ten hoogste lager secundair 23 %Voor deze drie categorieën zijn er praktisch geen verschillen tussen België en EU15.
  3. Het risico op armoede is ook sterk afhankelijk van het gezinstype:
    - 3.1 Boven het nationaal armoedecijfer van 15 %:

i.	alleenstaande ouder met afhankelijke kinderen	36 %
ii.	één volwassene, ouder dan 65 jaar	29 %
iii.	alleenstaande vrouw	28 %
iv.	één volwassene, jonger dan 65 jaar	24 %
v.	alleenstaande man	23 %
vi.	twee volwassenen, ten minste één ouder dan 65 jaar	21 %

In deze groepen zijn er weinig verschillen met EU15.
    - 3.2 Onder het nationaal gemiddelde:
      - vii. alle andere groepen, jonger dan 65 jaar, die bestaan uit ten minste twee volwassenen met of zonder kinderen. De armoedepercentages liggen tussen 6 en 15 % en zijn meestal beduidend lager dan bij de overeenstemmende groepen in EU15.
  4. Armoederisico bij kinderen. Het aantal kinderen (in de leeftijdsgroep van 0 tot 17 jaar) dat in een huishouden leeft dat valt onder de armoederisicogrens bedraagt 17 %. Dit is 2 % -punt lager dan in EU15. Dit cijfer is sinds 2004 gestegen terwijl het Europees gemiddelde lichtjes gedaald is.
  5. Kinderen in huishoudens zonder betaald werk. Het aantal kinderen (in de leeftijdsgroep van 0 tot 17 jaar) dat in een huishouden leeft waar niemand aan het werk is bedraagt 12 %. Dit is 2,8 % -punt hoger dan EU15. De kloof met EU15 is lichtjes gestegen.

Vergrijzing en pensioen

a. Middelen

1. Voor de pensioenen, de op één na belangrijkste tak in de sociale zekerheid, worden geen vergelijkingen gegeven met de EU.
2. Volgens andere bronnen (van de FOD Sociale Zekerheid!) bedroegen de pensioenuitgaven 11,2 % van het bbp t.o.v. 12,2 % voor de EU25 (in 2005). Dit procentje is niet te verwaarlozen want het betekent dat de pensioenuitgaven in België, exclusief de overheidspensioenen, met 3 miljard zouden moeten verhoogd worden om het EU-gemiddelde te bereiken.
3. De brochure geeft wel twee belangrijke informaties over de toegang tot de tweede pijler. Het betreft enkel de nieuw gepensioneerden in 2004.
  - Bij de mannen hadden 46 % een tweede-pijlerpensioen; bij de vrouwen 18 %.
  - Als men de wettelijke pensioenen (eerste pijler) rangschikt van laag naar hoog dan zijn er op de 20 % laagste pensioenen 5 % die een pensioen krijgen in de tweede pijler. Deze vijf procent loopt op naar 9, 28, 56 en uiteindelijk 77 % voor de 20 % hoogste wettelijke pensioenen.

b. Resultaten

1. Het armoederisicocijfer van de 65-plussers (23,2 %) ligt 4,2 % -punten boven de EU15. Voor de 75-plussers is het verschil nog groter (4,9 % -punten).
2. De inkomensongelijkheid onder de 65-plussers, gemeten als de verhouding tussen de 20 % rijksten en de 20 % armsten bedraagt 3,4. Dit is 0,5 % -punt lager dan EU25.

Huisvesting

De huisvesting wordt in België ondersteund door fiscale maatregelen en via sociale huisvesting. Ze behoort dus niet tot de sociale zekerheid. Wat niet wegneemt dat het een belangrijke factor is in de sociale bescherming, vooral dan het feit of men eigenaar is of huurder.

b. Resultaten

1. Het nationaal armoederisicocijfer van 15 % voor de totale bevolking verschilt aanzienlijk naargelang het gaat om eigenaars of huurders:
  1. bij de eigenaars is het 10 %; dit is 3 % -punten onder EU15
  2. bij de huurders is het 29 %; dit is 4 % -punten boven EU15
2. Bij de eigenaars boven de 65 jaar is het 22 %; lichtjes boven EU15
3. Bij de huurders boven de 65 jaar is het 26 %; dit is 7 % -punten boven EU15.
4. Het aantal personen in overbevolkte woningen (3,5 %) ligt 13,8 % -punten lager dan EU27. Overbevolkt wil zeggen: onvoldoende kamers volgens het aantal bewoners en hun leeftijd. In vergelijking met de inwoners van 27 landen in Europa zijn we dus ruim gehuisvest. Dit is veruit het positiefste resultaat van alle indicatoren die in de brochure opgenomen zijn.
5. Voorgaand resultaat op basis van het aantal kamers wordt echter aanzienlijk gerelativeerd door de volgende indicator (bron: FOD Sociale Zekerheid)

Percentage van de bevolking (25,2 % in 2006) dat leeft in een woning met twee of meer van de volgende huisvestingsproblemen:

  - een lekkend dak;
  - geen adequate verwarming;
  - schimmel en vocht
  - rottende ramen en deuren

(er zijn geen vergelijkbare cijfers voor de EU)

Samenvatting

m.b.t. het thema armoederisico

Het armoederisico meet niet de armoede maar het risico op armoede. Dit risico wordt gedefinieerd als het percentage van het aantal personen met een equivalent beschikbaar inkomen dat onder de armoedegrens ligt. De armoederisicogrens wordt vastgelegd op 60 % van het nationaal equivalent mediaan beschikbaar inkomen na sociale overdrachten.

- Equivalent inkomen: inkomen omgerekend volgens het aantal volwassenen en kinderen. Voorbeeld voor 2007
  - Alleenstaande : 878 €per maand
  - Gezin met 2 volwassenen en 2 kinderen: 1.815 €per maand
- Mediaan inkomen: het inkomen halfweg de reeks van inkomens die volgens grootte gerangschikt worden.

In een maatschappij waar alle equivalente inkomens tussen 1.000 en 2.500 liggen met de mediaan op 1.500 hebben alle personen met een inkomen onder de 900 een armoederisico; dus niemand.

In een maatschappij waar alle equivalente inkomens tussen 2.500 en 15.000 liggen met de mediaan op 7.500 hebben alle personen met een inkomen tussen 2.500 en 4.500 een armoederisico.

Het armoederisicocijfer meet dus niet de armoede en ook niet het risico op armoede. Volgens deze methode kunnen de armsten van het ene land rijker zijn dan de rijksten van een ander land. Het armoederisicocijfer is dus een zeer relatief begrip. Dan is ook de vergelijking van deze cijfers tussen de landen van Europa een vorm van bezigheidstherapie voor de rijkelijk betaalde Europese ambtenaren.

Met dit voor ogen kunnen we kijken naar de Belgische armoederisicocijfers tegen de Europese achtergrond. De FOD Sociale zekerheid gebruikt het Europees gemiddelde als vergelijkingspunt. Het zou ambitieuzer zijn om België te vergelijken met de omringende landen of met de best presterende landen.

1. Globaal genomen scoort België relatief goed: 15 % van de bevolking onder de armoederisicogrens t.o.v. 17 % in de EU15
2. Bij de werkenden zijn de cijfers nog veel beter: respectievelijk 3 en 7 %
3. Mensen die eigenaar zijn van hun woning zijn ook minder bedreigd: 10 t.o.v. 13 %
4. Dit geldt ook voor hoger opgeleiden: 6 t.o.v. 7 %

De boodschap is duidelijk: onder de hoger opgeleiden, die makkelijker aan werk geraken, een hoger inkomen krijgen en hierdoor een huis verwerven, zijn er veel minder personen dan gemiddeld onder de armoederisicogrens. Makkelijk voorspelbaar. Deze drie groepen van personen met de laagste armoederisicocijfers, nl. de werkenden, de eigenaars en de hoger opgeleiden doen het bovendien nog beter dan hun Europese soortgenoten.

Bij de niet-werkenden daarentegen leeft een veel groter aantal onder de armoederisicogrens: 25 % wat lichtjes hoger is dan de EU15 (met 24 %).

Tot de niet-werkenden behoren:

- de werklozen met 34 % t.o.v. 42 % in de EU
- de gepensioneerden met 23 % t.o.v. 21 %

- de andere niet-actieven met 25 % t.o.v. 26 %

Mensen die huurder zijn van hun woning lopen ook een hoog risico op armoede: 29 % t.o.v. 25 % in de EU.

Het nadelig verschil met Europa is het grootst voor de gepensioneerden die huurder zijn: 26 % t.o.v. 19 %.

De boodschap is duidelijk: onder de bevolkingsgroepen die niet werken of gepensioneerd zijn bevindt zich een vierde tot een derde onder de armoederisicogrens. Dit risico wordt versterkt door het feit dat ze huurder zijn.

Deze groepen met de hoogste armoederisico's zijn er bovendien slechter aan toe dan hun Europese soortgenoten. (uitgezonderd de werklozen; maar met 34 % onder de armoederisicogrens is dit een magere troost)

Een andere bepalende factor is het gezinstype: onder de huishoudens met ten minste twee volwassenen, al of niet met kinderen, blijft een relatief klein percentage ver onder de nationale armoedegrens en ze steken ook gunstig af tegenover hun Europese soortgenoten. Onder de alleenstaanden, en vooral alleenstaanden met kinderen, bevindt zich een groot percentage onder de nationale armoedegrens. Dit is ook het geval bij hun Europese soortgenoten.

Besluit: een goede opleiding, werken, eigenaar worden van een woning en samen wonen zijn de beste sociale beschermers.

Samenvatting van het besluit: opleiding.

m.b.t. de andere thema's verwijzen we naar de Samenvattende tabel.

m.b.t. de globale perceptie van de sociale zekerheid

Op de vraag of de sociale zekerheid een positief of een negatief gevoel oproept wordt in België door 14 % met negatief beantwoord. Dit is aanzienlijk beter dan het EU-gemiddelde van 25 %.

Dat België gunstig scoort t.o.v. het EU-gemiddelde is nog begrijpelijk maar dat slechts 14 % een negatief gevoel heeft is verbazend als we bedenken dat 15 % van de bevolking onder de armoederisicogrens leeft, dat we slecht scoren op het gebied van tewerkstelling en werkloosheid, dat we een groot persoonlijk aandeel moeten betalen in de gezondheidszorgen en dat we bijna de laagste pensioenen hebben in Europa. Als 14 % een betrouwbaar antwoord is (het gaat om een enquête) dan moeten we logischerwijze tot het besluit komen dat de kunstmatige armoederisicogrens zeer relatief is, dat niet-werken nog zo erg niet is, dat werkloos zijn goed betaald wordt, en dat veel sparen ons in staat stelt om met een laag pensioen positief gemutst naar het levenseinde te gaan. Wie zijn wij om deze globale perceptie in twijfel te trekken?

Voor een samenvattende tabel met alle beschermingsthema's [klik hier](#)

SAMENVATTING VOLGENS BESCHERMINGSTHEMA

BE NEGATIEF t.o.v. de EU			BE POSITIEF t.o.v. de EU		
EU	BE			EU	BE
ARMOEDERISICO Globaal				17	15
24	25	Niet-werkenden	Werkenden	7	3
25	29	Huurder	Eigenaar	13	10
23	23	Opleiding secundair of lager	Opleiding hoger dan secundair en lager dan Hoger	13	12
			Opleiding Hoger en universiteit	7	6
			(0-17) jarigen in huishouden met armoederisico	19	17
34	40	(< 18) j. én huurder			
24	26	(18 – 65) j. én huurder	(18 – 65) j. én eigenaar	11	7
21	23	(65+) j.			
21	22	(65+) j. én eigenaar			
19	26	(65+) j. én huurder			
		Alleenstaanden (tussen 23 en 36 %) zwaar boven totaal EU)gemiddelde	Twee of meer volwassenen met of zonder kinderen (van 6 tot 18 %) meestal sterk onder totaal EU-gemiddelde		
GEZONDHEID					
			Personen met onvervulde noden van medisch onderzoek	3,5	0,5
			Personen met langdurige ziekte of langdurig gezondheidsprobleem	31,4	25,3
			Personen in zeer goede gezondheid	21,6	27,7
HUISVESTING					
			Personen in overbevolkte woning	17	3,5
74,2	68,2	TEWERKSTELLINGSGRAAD MANNEN			
51	40,2	Opleiding secundair of lager (M/V)			
71,9	65,6	Opleiding hoger dan secundair en lager dan Hoger (M/V)	Opleiding Hoger en universitair (M/V)	83,6	83,8
3	3,8	Langdurige werkloosheid (M/V)			
9	12	(0-17) jarigen in huishouden zonder betaald werk			
60,4	56,2	TEWERKSTELLINGSGRAAD VROUWEN			
WERKLOOSHEID					
3,8	3,8	Langdurige werkloosheid			
9	12	Volwassenen in huishoudens waar niemand aan het werk is			
INKOMENSONGELIJKHEID Globaal				4,8	3,9
Globale PERCEPTIE VAN DE SOCIALE ZEKERHEID				25	14
Heeft een negatief gevoel					

Bovenstaande cijfers zijn uitgedrukt in % (behalve inkomensongelijkheid). Ze hebben betrekking op het laatst gepubliceerde jaar. Dit is meestal 2007. De basis is de EU-SILC enquête. In België bij 5.000 huishoudens.

Algemeen besluit

We juichen toe dat de FOD Sociale Zekerheid een aantal indicatoren van de sociale bescherming in België publiceert. Veel indicatoren zijn uitgedrukt in armoederisicocijfers. Deze methode om de armoede te “meten” is al lang zeer bekritiseerd. De cijfers ook nog eens Europees vergelijken levert een slappe basis voor het beleid. Hoe dan ook zou de gepubliceerde informatie realistischer en meer beleidsinspirerend zijn als de omringende landen als referentie waren gekozen en niet de EU15 of de EU25.

Een korte toelichting over de kernbegrippen in deze brochure: sociale bescherming, resultaat- en middelenindicatoren ontbreekt. Er had ook wel mogen op gewezen worden dat meerdere van de indicatoren geen betere basis hebben dan de antwoorden uit een enquête bij 5.000 gezinnen (in België). Waaronder dan nog de zeer subjectieve antwoorden op vage vragen zoals: hoe is het met uw gezondheid? Of: roept de sociale zekerheid een positief of een negatief gevoel bij u op?

We kunnen ons niet van de indruk ontdoen dat de FOD Sociale Zekerheid zich groepen voelt om een nogal positief beeld op te hangen van de sociale zekerheid in België. Nog afgezien van de vraag of dit haar taak is (en indien ja aan welke hoge eisen van objectiviteit en betrouwbaarheid ze dan moet voldoen) maken we toch de volgende opmerkingen.

1. Er wordt een kleur- en beeldrijk overzicht gegeven van de resultaatindicatoren, netjes gesplitst in zwaktes en sterktes. Niet van de middelenindicatoren. Omdat België hier overwegend zwak scoort? Of omdat de resultaten niet in verhouding zijn tot de middelen?
2. Ook in de samenvatting wordt alleen over de resultaatindicatoren gesproken. In 13 zinnen of zinswendingen wordt op positieve resultaten gewezen en in 6 op negatieve. Dit is niet in verhouding tot de feiten.
3. Er wordt een misleidend beeld opgehangen over het verband tussen sociale zekerheid en sociale bescherming. De sociale zekerheid zou vanzelfsprekend moeten bijdragen tot de sociale bescherming en doet dit ook. Maar als de sociale bescherming onvoldoende is, dan is dit niet noodzakelijk de schuld van de sociale zekerheid en dan moet ook de FOD Sociale Zekerheid zich niet schuldig voelen. Werkloosheid en armoede (bij welke groep van de bevolking ook), zijn in de eerste plaats het gevolg van ondernemen en van de primaire inkomensverdeling. Als de laagste inkomens van de mensen die werken te laag zijn dan is de armoede en het gebrek aan sociale bescherming op tal van gebieden, daar al ingebouwd. Als er te weinig ondernomen wordt is het nog erger.
4. Vlaanderen, Wallonië en Brussel komen in dit verhaal niet voor. Nochtans zijn de meeste resultaat- en middelenindicatoren in deze drie Gewesten zeer verschillend. Uiteindelijk wordt dus een Europese fictie vergeleken met een Belgische fictie. Ook dit laatste is niet realistisch en niet beleidsinspirerend.

Om misverstanden te voorkomen willen we duidelijk stellen dat wij niet de indruk willen wekken dat de sociale zekerheid in België slecht is. Ze is zelfs redelijk goed. Maar bijlange niet zo goed als sommigen willen laten geloven. Zeker niet in verhouding tot de ingezette middelen. Een aandachtige lezing van de indicatoren leidt ook tot dit besluit.